

Jättiputkista eroon Kirkkonummella -toimenpideohjelma vuodelle 2016

Kirkkonummen kunta
Ympäristönsuojeluyksikkö

Sisältö

1. Johdanto
2. Jättiputkiesiintymien kartoitus
3. Lainsäädäntö
4. Jättiputkien hävittämiseksi Kirkkonummella tehtyjä toimenpiteitä
5. Toimenpiteet kesälle 2016

1. Johdanto

Ympäristönsuojeluyksikön tiedossa on noin 40 jättiputkiesiintymää Kirkkonummen alueella. Ilman tehokasta kasvustojen hävittämistä jättiputket jatkavat leviämistään ja niiden hävittäminen vaikeutuu edelleen. Kunnassa esiintyy ainakin kahta jättiputkeksi kutsuttua ukonputkilajia, kaukasianjättiputkea ja persianjättiputkea.

Kansalliseen vieraslajistrategiaan (2012) on kirjattu toimenpiteeksi jättiputkien hävittäminen Suomesta kokonaan. Jättiputket eivät kuulu Suomen alkuperäiseen lajistoon, vaan ne ovat levinneet koristeistutuksista rakennuspaikkojen ulkopuolelle niityille ja metsiin. Jättiputket uhkaavat luontomme monimuotoisuutta ja vaikuttavat näin haitallisesti ekosysteemiin. Jättiputkia ei pitäisi käyttää koristetarkoituksiinkaan mm. siksi, että niiden siemenet kulkeutuvat istutuksista luontoon. Jättiputket ovat erityisen ongelmallisia vieraslajeja, koska ne kasvavat nopeasti, muodostavat laajoja kasvustoja ja tukahduttavat muun kasvillisuuden sekä aiheuttavat palovamman kaltaisia vakavia ihovaurioita kasvinesteiden päästyä iholle auringonvalossa.

Ympäristönsuojeluyksikkö on kartoittanut jättiputkiesiintymiä vuodesta 2010. Yksikköön on tehty paljon ilmoituksia jättiputkiesiintymistä. Ilmoituksista on ollut suuri hyöty kartoituksessa.

Ympäristönsuojeluyksikkö on tiedottanut jättiputkien haitallisuudesta ja neuvonut asiakkaita jättiputkien torjunnassa sekä välittänyt jättiputkikasvustojen sijaintitietoja mm. kunnan kunnossapitopalveluille ja Uudenmaan ELY-keskukselle. Jättiputkikasvustoista on ilmoitettu myös vieraslajiportaaliin, joka on verkkosivuilla osoitteessa vieraslajit.fi.

Toimenpideohjelmalla pyritään tehostamaan jättiputkien hävittämistä. Ohjelmassa esitetään toimenpiteitä vuodelle 2016. Toimenpideohjelmasta vastaa ympäristönsuojeluyksikössä ympäristösuunnittelija Merja Puromies.

2. Jättiputkiesiintymien kartoitus

Ympäristönsuojeluyksiköllä on tiedossa noin 40 jättiputkiesiintymää Kirkkonummen alueella.

Ympäristönsuojeluyksikkö on käynyt kesäkuussa 2016 tarkastamassa jättiputkihavainnot, jotka ovat tulleet yksikön tietoon. Kaikista havaintopaikoista ei löydetty jättiputkia. Tämä voi johtua esim. siitä, että jättiputket on hävitetty havainnon teon jälkeen tai kyseessä onkin jokin muu putkilaji. Seuraavassa luetellaan havaitut jättiputkiesiintymät sekä esitetään tiedot niiden sijainnista ja tilanteesta kesäkuussa 2016.

Jättiputkiesiintymät kunnan mailla

Bro

Brontie 2 ja hiekkaparkkipaikan välisellä alueella (257-447-0004-0022)

- muutama yksittäinen jättiputki (vain lehdet)
- koordinaatit (WGS84): N60,11094 E24,441 & N60,1111 E24,44023

Kohtisuoraan Upinniementieltä Brontielle vievän polun varrella ja viereisessä metsikössä (257-464-0003-0078)

- yksittäisiä jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,11413 E24,44398

Heikkilä

Heikkilän pallokentän (Vanha Heikkiläntie) viereisessä metsikössä polun varrella (257-428-0001-0107)

- yksittäisiä jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,11984 E24,45564 & N60,11995 E24,45579

Keskusta

Urheilupuiston nurmialueen laidalla, kenttien ja Jolkbyjoen välisellä alueella (257-418-0017-0000)

- iso yksittäinen jättiputki
- koordinaatit (WGS84): N60,12461 E24,44609

Masala

Sepänkyläntien varrella, Hvittorpintien risteyksen tuntumassa (257-460-0001-0074)

- muutamia jättiputkirykelmiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15971 E24,51813 & N60,15981 E24,51831 & N60,15984 E24,51844 & N60,15974 E24,51856
-

Nissnikun urheilupuistossa nurmialueen reunassa, Framnäsintie 3:n takana (257-460-0001-0063)

- muutamia jättiputkiryppäitä
- koordinaatit (WGS84): N60,15476 E24,52614 & N60,15482 E24,52582

Nissnikunraitin varrella, tien oikealla puolella Sepänkyläntieltä tultaessa. Nissnikuntie 6:n takana (257-460-0001-0063)

- muutama jättiputken lehti pusikossa
- koordinaatit (WGS84): N60,15725 E24,52353

Sepänkyläntien, Metsätorpantien, Köpaksenpolun ja päiväkodin välisellä alueella, radiomaston juurella (257-460-0005-0092, 257-460-0005-0091)

- muutama lehti
- koordinaatit (WGS84): N60,15857 E24,52964

Myllykylä

Myllykyläntien varrella, Myllykyläntie 67:n kohdalla (257-450-0007-0026)

- yksittäinen jättiputken lehti
- koordinaatit (WGS84): N60,14016 E24,41017

Timmermossintieltä heti oikealle (Myllykyläntien suunnasta tultaessa) kääntyvän ruohottuneen metsätien päässä (257-450-0007-0026)

- järkyttävän laaja esiintymä isoja jättiputkia, joista osa kukkii. Paljon vanhoja kukintoja. Esiintymä ulottuu viereisille yksityismaalle.
- koordinaatit (WGS84): N60,13947 E24,40956

Korsolammentien varressa, Meikon ulkoilualueen parkkipaikan läheisyydessä. Vanhan maankaatopaikan rinteessä (257-450-0003-0048)

- laaja esiintymä, satoja kasveja. Alkaa kukkia. Esiintymä ulottuu myös viereiselle yksityismaalle.
- koordinaatit (WGS84): N60,14763 E24,37835

Veikkola

Kaarniaispolun rastin 7 kohdalla, Veikkolan vanhalla kaatopaikalla (257-449-0002-0538)

- laaja esiintymä, näkyvillä runsaasti vanhoja kukintoja
- koordinaatit (WGS84): N60,27411 E24,46372

Nevatiellä ryteikössä (257-003-9903-0002)

- muutama iso jättiputken lehti näkyi kaukana Nevatieltä katsottaessa
- koordinaatit (WGS84): N60,28345 E24,45031

Puronsuuntien ja Puukontien risteyksessä (257-488-0001-0997)

- muutamia jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,2712 E24,42683

Vuohimäki

Järvitien varrella metsikössä, Järvitie 89:n vieressä (257-419-0001-0024)

- runsas kasvusto!
- koordinaatit (WGS84): N60,10304 E24,3859

Jättiputkiensiintymät valtion mailla

Gesterby

Gesterbyntien varressa, keskustan suunnasta tullessa vasemmalla puolella tietä. Vilhonkumuntien ja Hevosenkavion välillä (257-895-0002-0021)

- yksittäisiä jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,13497 E24,44492 & N60,13702 E24,44638 & N60,13734 E24,4466

Kolmiranta

Turuntien oikeanpuoleisella pientareella Veikkolan suunnasta tultaessa. Hauklammentien ja Hauklammen välisellä osuudella (257-895-0002-0005)

- yksittäisiä jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,25758 E24,49741

Kylmä

Sjökullantien varrella VPK:ta vastapäätä. Saattaa olla myös yksityismailla (257-895-0002-0012)

- muutama jättiputken lehti havaittu tien varressa
- koordinaatit (WGS84): N60,23917 E24,39231

Sepänkylä

Veklahdentien varrella, Kivrinteen ja Kivisillantien välissä. Saattaa olla myös yksityismaita (257-895-0002-0023)

- yksi lehti havaittu
- koordinaatit (WGS84): N60,16907 E24,45849

Österby

Österbyntien varrella, Rödjanintieltä n. 80m etelään. kiinteistön 257-498-0003-0018 ja tien välissä. Saattaa olla myös yksityismaita (257-895-0002-0024)

- yksi lehti havaittu
- koordinaatit (WGS84): N60,18024 E24,43059

Jättiputkiensiintymät yksityismailla

Bro

Sillankulmassa Brohörnetin ja polkujen välisellä metsäalueella (257-464-0002-0035)

- yksittäisiä lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,11473 E24,44373

Neste huoltoaseman ja moottoritien rampin välisellä niityllä (257-464-0002-0036)

- yksittäisiä lehtiryppäitä
- koordinaatit (WGS84): N60,11543 E24,44334 & N60,11543 E24,44321 & N60,1156 E24,44306 & N60,11566 E24,44316

Finnsbacka

Puropellontiellä, noin 50 metriä Överbyntieltä, tien vasemmalla puolella (257-496-0005-0298)

- kukkiva iso jättiputki
- koordinaatit (WGS84): N60,12205 E24,41311

Keskusta

Prisman viereisellä niityllä (257-428-0001-0180)

- muutama yksittäinen, isokokoinen jättiputki
- koordinaatit (WGS84): N60,11413 E24,45157

Kolmiranta

Veikkolan suunnasta Turuntietä tultaessa, Hauklammentien jälkeisen oikealle kääntyvän hiekkatien ja Turuntien risteyksessä, pienen ”hiekkakentän” reunoilla (257-425-0003-0064)

- yksittäisiä jättiputkirykelmiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15482 E24,49868

Kylmäla

Sjökullantien varrella VPK:ta vastapäätä. Saattaa olla myös valtion mailla (257-452-0002-0716)

- muutama jättiputken lehti havaittu tien varressa
- koordinaatit (WGS84): N60,13947 E24,39231

Luoma

Gränsnäsintie 156 (257-404-0003-0182, 257-404-0005-0081)

- tarkastuksessa tieltä pihassa havaittu runsaasti jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,12461 E24,52878 & N60,15257 E24,52867

Gränsnäsintie 131 vastakkaisella puolella tietä (257-404-0008-0039)

- tarkastuksessa tieltä pihassa havaittu runsaasti jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15476 E24,52964

Masala

Masalantien ja Framnäsintien risteyksessä (257-431-0001-0059, 257-431-0001-0060)

- muutama lehti
- koordinaatit (WGS84): N60,13497 E24,5287

Sepänkyläntie 79 (257-460-0003-0035)

- tarkastuksessa tieltä pihassa havaittu useita jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,13702 E24,5191

Myllykylä

Timmermossintieltä heti oikealle (Myllykyläntien suunnasta tultaessa) kääntyvän ruohottuneen metsätien päässä (257-418-0003-0057, 257-418-0005-0012)

- hyvin laaja isojen jättiputkien esiintymä, joka ulottuu viereiselle kunnan omistamalle maalle.
- koordinaatit (WGS84): N60,16907 E24,40956

Korsolammentien varressa, Meikon ulkoilualan parkkipaikan läheisyydessä. Vanhan maanakaatopaikan rinteessä (257-450-0003-0047)

- laaja esiintymä, satoja kasveja. Alkaa kukkia. Esiintymä ulottuu myös viereiselle kunnanmaalle.
- koordinaatit (WGS84): N60,11094 E24,37962

Pilvijärvi

Pilvijärventielleä, Upinniemen tieltä tullessa oikealla puolella. Pilvitien ja Pilvipellon välisellä alueella ruohottuneen metsätien päässä (257-462-0001-0076)

- suuri kasvusto, vain lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,07608 E24,40994

Pilvijärventien varressa, molemmin puolin tietä. Noin 150m Kabanovintiestä (257-446-0002-0037)

- yksittäisiä jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,08355 E24,43098 & N60,08361 E24,43093

Sepänkylä

Veklahdentie 186. Saattaa olla myös valtionmaita (257-476-0004-0105)

- yksi lehti havaittu tien vieressä
- koordinaatit (WGS84): N60,15196 E24,45849

Ahjotie 9 (257-476-0001-0034)

- metsikössä useita lehtiryypäitä
- koordinaatit (WGS84): N60,13734 E24,46845

Veikkola

Nevatie 5 (257-488-0001-0396)

- tarkastuksessa tieltä pihassa havaittu muutamia jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15725 E24,45036 & N60,15857 E24,45021

Lamminjärventie 9 (257-488-0001-0053)

- tarkastuksessa tieltä pihassa havaittu runsaasti jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15974 E24,42441

Lohansuontieltä lähtevän metsätien päässä (257-449-0002-0206)

- runsaasti jättiputken lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15984 E24,42772

Turuntien ja Lamminpäätien risteuksen läheisyydessä Lamminpäntieltä hiekkakentille kääntyvän tien viereisessä metsikössä (257-488-0001-0943)

- suuri kasvusto, vain lehtiä
- koordinaatit (WGS84): N60,15971 E24,43908 & N60,15981 E24,43981

Vuohimäki

Järvitie 89 (257-496-0003-0084)

- viereisellä kunnan maalla runsas kasvusto, joka levinnyt hieman yksityismaan puolelle
- koordinaatit (WGS84): N60,1111 E24,38615

Österby

Österbyntien varrella, Rödjanintieltä n. 80m etelään. Saattaa olla myös valtion mailla (257-498-0003-0018)

- yksi lehti havaittu
- koordinaatit (WGS84): N60,16 E24,43059

3. Lainsäädäntö

Jättiputkia koskevasta lainsäädännöstä tärkeimpiä säädöksiä ovat vieraslajilaki eli laki vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta (1709/2015) ja vieraslajiasetus eli valtioneuvoston asetus kansallisesti merkittävistä haitallisista vieraslajeista (1725/2015).

Vieraslajilain ja vieraslajiasetuksen perusteella kiinteistön omistajan tai haltijan on vuoden 2017 alusta lähtien huolehdittava kohtuullisista toimenpiteistä kiinteistöllä esiintyvien jättiputkien hävittämiseksi tai sen leviämisen rajoittamiseksi. Toimenpiteiden kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon haitallisen vieraslajin hävittämiseen tai leviämisen rajoittamiseen käytettävissä olevat tavanomaiset keinot, toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset sekä toimenpiteillä saavutettavissa oleva hyöty suhteessa kustannuksiin.

4. Jättiputkien hävittämiseksi Kirkkonummella tehtyjä toimenpiteitä

Jättiputken taimia ei ole enää myynnissä puutarhamyymälöissä, joten torjuntatyö on kohdistunut viime vuosina jättiputkiesiintymien hävittämiseen.

Jättiputkien hävitystyöstä vastaavaa viranomaista ei ole, joten omalla maalla se on periaatteessa tehtävä tai teetettävä itse omalla kustannuksella. Jos joku haluaa hävittää jättiputkia toisen omistamalta maalta, tarvitsee tämä siihen maanomistajan luvan. Eräissä ELY-keskuksissa ja kunnissa on ollut kampanjoita, joissa hävittämistoimia on kohdennettu myös yksityisten mailla oleviin jättiputkiesiintymiin ilman, että yksityisille maanomistajille olisi tullut kuluja toimenpiteistä.

Kunnan tekemät toimenpiteet

Yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalveluiden yksikkö on torjunut jättiputkea kunnan mailta kymmenisen vuoden aikana. Torjunnassa on käytetty kemiallisia ja mekaanisia keinoja. Ympäristönsuojeluyksikkö on ilmoittanut kunnossapitopalveluille kunnan omistamilla alueilla tiedossaan olevien jättiputkiesiintymien paikat ja laittanut ne paikkatietojärjestelmään. Palvelutuotannon johtokunta on myöntänyt talkoomäärärahoja yhdistyksille käytettäväksi jättiputkien hävittämiseen.

Ympäristönsuojeluyksikkö on lähettänyt jättiputkien haitoista kertovia kirjeitä ja torjuntaohjeita yksityisillä mailla olevien jättiputkiesiintymien sijaintikiinteistöjen omistajille.

Ympäristönsuojeluyksikkö on toimittanut Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuurivastuualueelle tiedot ilmoituksista, joita sille on tehty valtion omistamilla tiealueilla sijaitsevista jättiputkiesiintymistä. Ympäristönsuojeluyksikkö on kertonut liikennevirastolle huolensa siitä, ettei tiealueilla tehdä riittävän tehokkaasti jättiputkien torjuntaa.

Yksityisten ja muiden yhteisöjen tekemät toimenpiteet

Jättiputkista ja niiden haitallisuudesta tiedottaminen sekä ilmoitusten pyytäminen jättiputkista on saanut aikaan sen, että yksityiset maanomistajat ovat tehneet lisääntyvästi jättiputkien hävittämistoimia omilla maillaan.

Lions Club Kirkkonummi-Kyrkslätt ry ja Wecklaxin Asutusalueen Yhdistys ry ovat tehneet jättiputkien torjuntatyötä ja saaneet siihen kunnalta avustusta.

Valtion omistamilla tiealueilla on ELY-keskuksen toimesta tehty jättiputkien niittoa.

5. Toimenpideohjelma vuodelle 2016

Ympäristönsuojeluyksikön toimenpiteet vuodelle 2016 ovat seuraavat:

- jatketaan jättiputkiesiintymien kartoitusta,
- käydään tarkastamassa ilmoitetut jättiputkikohteet, joita ei ole vielä tarkastettu,
- tiedotetaan jättiputkien haitoista ja torjunnasta kunnan kotisivuilla,
- jaetaan jättiputkien haitoista ja torjunnasta kertovaa materiaalia,
- välitetään yhdyskuntatekniikan kunnossapitopalveluille tiedot uusista kunnan omistamalla maalla tehdyistä jättiputkihavainnoista,
- välitetään Uudenmaan ELY-keskuksen Liikenteen ja infrastruktuurivastuualueelle tiedot uusista valtion tiealueilla olevista jättiputkiesiintymistä,
- ilmoitetaan tiedossa olevat jättiputkiesiintymät vieraslajiportaaliin,
- neuvotaan ympäristönsuojeluyksikköön yhteyttä ottavia asiakkaita jättiputkien torjunnassa,
- lähetetään tiedote jättiputkien haitoista ja torjuntaohjeet niille, joiden kiinteistöillä ei ole tehty torjuntatoimia,
- seurataan jättiputkien torjunnan vaikutuksia,
- tehdään kesän aikana tehdyistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista yhteenveto ja arvioidaan toimenpiteiden riittävyttä sekä laaditaan tältä pohjalta toimenpideohjelma vuodelle 2017.